

Dragoljub Vuković, Goran Đurović (Media centar), Olivera Nikolić (Institut za medije Crne Gore), Mila Radulović (Društvo profesionalnih novinara), Milka Tadić Mijović, Slavoljub Šćekić (Centar za istraživačko novinarstvo), Daliborka Uljarević (Centar za građansko obrazovanje), Mihailo Jovović (novinar), Nikola Marković (glavni urednik Dan), Vladan Mićunović (novinar)

Ministarstvo kulture

PRIMJEDBE, PREDLOZI I SUGESTIJE

Nacrt Zakona o medijima

Primjedba/predlog/sugestija 1

U članu 4 Nacrta Zakona o medijima brišu se stav 2 i 3.

Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 1

Predlaže se brisanje dva stave koji glase:

“Ovaj zakon treba tumačiti i primjenjivati u skladu sa Evropskom konvencijom za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda i praksom precedentnog prava Evropskog suda za ljudska prava.

Postupak izvršavanja odluka suda iz stava 2 ovog člana koja se odnosi na pitanja slobode izražavanja je hitan.”

Ustav Crne Gore (član 10) prepoznaje suprimaciju međunarodnih konvencija u odnosu na domaće zakonodavstvo i nije neophodno posebno propisivati posebno Evropsku konvenciju za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda i praksu precedentnog prava Evropskog suda za ljudska prava.

„Potvrđeni i objavljeni međunarodni ugovori i opšteprihvaćena pravila međunarodnog prava, sastavni su dio unutrašnjeg pravnog poretka, imaju primat nad domaćim pravom i neposredno se primjenjuju kada odnose uređuju drugačije od unutrašnjeg prava.“

Suđenje u razumnom roku je već prepoznato drugim propisima i nije neophodno da se hitnost posebno apostrofira u Zakonu. Hitnost sudskog postupka je već uređana u članu 70 Nacrta Zakona u slučajevima zahtjeva prava na ispravku i prava na odgovor.

Primjedba/predlog/sugestija 2:

U članu 5 Nacrta Zakona o medijima brišu se stav 1, 2, 6 i 7.

Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 2

Stavovi čije brisanje se predlaže glase:

“Mediji u Crnoj Gori su slobodni.

Cenzura medija je zabranjena.

“Slobodu medija dopušteno je ograničiti samo kada je to nužno u demokratskom društvu u interesu nacionalne bezbednosti, teritorijalnog integriteta ili javne bezbednosti, radi sprečavanja nereda ili kažnjivih djela, zaštite zdravlja i morala, zaštite ugleda ili prava drugih, sprječavanja odavanja povjerljivih informacija ili radi očuvanja autoriteta i nepristranosti sudstva.“

Nije potrebno da se, kao i kod člana 4, ponavljaju u Nacrtu Zakona norme utvrđene Ustavom. Stav 6, čije se brisanje predlaže, posvećen je ograničenju slobode medija u slučajevima utvrđenim u Evropskoj konvenciji za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda. Nema potrebe za ponavljanjem u samom Zakonu.

U članu 5 stav 7 se mijenja i glasi:

“Niko nema pravo uticati na programski sadržaj medija, niti na bilo koji drugi način nezakonito ograničavati slobodu medija.”

Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 2

Nije potrebno da se u ovom stavu zabrani samo uticaj silom ili zloupotrebom položaja na medije. Uticaj na medije moguće je proizvesti i na druge načine pa je bolje sveobuhvatnom normom prpisati zabranu uticaja na medije.

Primjedba/predlog/sugestija 3:

U članu 6 stav 1 se mijenja i glasi:

„U medijima se slobodno objavljuju informacije i mišljenja o pojavama, događajima i ličnostima, poštujući Ustav, zakon, Kodeks novinara i druge opšte akte kojima je propisana zaštita profesionalnih standarda.”

Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 3

Ovim izmjenama se vrši preciziranje akata koji se poštuju u radu medija. Kodeks novinara, iako ključni dokument koji upućuje na profesionalne standarde, ne obuhvata sve situacije mogućeg kršenja profesionalnih standarda u elektronskim medijima. Na osnovu Zakona o elektronskim medijima postoji pravilnik koji uređuje poštovanje profesionalnih standarda u elektronskim medijima i bez obzira na buduća rješenja u tom zakonu (da li će samo manji dio ovog pravilnika biti zadržan a veći dio povjeren samoregulaciji) ne može se zanemariti činjenica nedostataka samog Kodeksa. Takođe, javni servis RTCG u svojoj radu primjenjuje dokument “Programski principi i profesionlani standardi” koji prepoznaje situacije kršenja standarda imanentne elektronskom mediju. Naš predlog zato preporučuju da se otavi mogućnost (a i obaveza u pojedinim slučajevima) medijima da osim Kodeksa primjenjuju zakonska i druga pšta akta.

U članu 6 dodaju se novi stavovi koji glase:

“U cilju pravovremenog objavljivanja informacija putem medija, tijela i organi zakonodavne, izvršne i sudske vlasti, kao i jedinice lokalne samouprave, kao i druga pravna i fizička lica koja obavljaju javnu dužnost, dužni su na dostavljena pitanja medija davati tačne, pravovremene i potpune odgovore, odnosno informacije iz svoje nadležnosti.

Informacije su dostupne svim medijima pod jednakim uslovima.

Rukovodilac je dužan da u roku od sedam dana dostavi odgovore i informacije u vezi sa postavljenim pitanjima, odnosno da u roku od 24 sata obavjesti o odgovoru medij.

U slučaju uskraćivanja odgovora i informacije novinar ima pravo na sudsku zaštitu.”

Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 3

Neophodno je uspostaviti jasnu odgovornost institucija da dostavljaju odgovore medijima u što kraćem roku. Ovdje se ne misli na informacije koje se dostavljaju na osnovu zakona kojim se reguliše oblast pristupa informacijama već na dobijanje komentara i odgovora u vezi sa aktuelnim temama i dešavanjima u javnim institucijama. Ukoliko se ne dobije informacija od odgovorne osobe onda se prekjajno može sankcionisati institucija i odgovorno lice u instituciji.

Primjedba/predlog/sugestija 4:

Član 7 Nacrta Zakona o medjima se mijenja i glasi:

“Mediji su subjekti koji keiraju, stvaraju i distribuiraju sadržaje namjenjenih neodređenom broju ljudi koji imaju uređivačku kontrolu ilinadzor nad sadržajima.

Medijskim sadržajem smatraju se sve vrste informacija nezavisno od žanra i formata i autorski radovi, koji se objavljuju u mediju sa ciljem obrazovanja, poučavanja I zabavljanja javnosti.”

Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 4

Tekst iz Nacrta je prestilizovan u pojedinim djelovima radi konciznosti i jasnoće. Kada se radi o medijskom sadržaju, uputnije je kazati da se on kreira, a ne proizvodi. Takođe je uputnije koristiti frazu „nezavisno od žanra i formata“, nego nabrajati žanrove i načine pakovanja informacija u različitim medijima. Nepotrebno je izdvajati autorske radove i njihovu svrhu, jer svaki medijski sadržaj ima autora, i svaki zadovoljava neku od potreba koje su nabrojane u drugom pasusu člana 7 iz Nacrta Zakona.

Primjedba/predlog/sugestija 5:

Član 9 mijenja se i glasi:

“Medij može osnovati svako domaće i/ili strano fizičko i/ili pravno lice.

Medij se osniva kao profitno (komercijalno), neprofitno pravno lice ili javni emiter.

Medij se osniva u skladu sa zakonima kojima se uređuje način registracije i djelovanje privrednih društava, nevladinih organizacija i javnih emitera.

Na osnivanje i rad elektronskih medija dodatno se primjenjuju odredbe zakona kojim se uređuje oblast elektronskih medija.

Medij ima svojstvo pravnog lica kojeg stiče danom upisa u registar u skladu sa zakonom kojim se uređuje djelovanje privrednih društava, nevladinih organizacija i javnih emitera.”

Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 5

Predloženim rješenjima se uvodi jasna mogućnost da I strana fizička ili pravna lica mogu opsnivati medije u Crnoj Gori. Takođe, otklanja se konfuzija iz Nacrta Zakona o medjima u pogledu statusta medija koji mogu biti osnovani kao komercijalni, neprofitni i javni. U skladu sa različitim intersima osnivača za osnivanje medija, registracija se obavlja u skladu sa zakonima o privrednim društvina, zakonom o NVO i zakonima kojima je uređen rad javnih emitera. Nacrt Zakona je sve medije (profitne, neprofitne i javne) usmjerio prema Centralnom registru privrednih subjekata, kao ključnom organu za vođenje evidencije, što nije opravdano jer treba uzvaziti činjenicu da postoje I neprofitni medji kao i javni emiteri. U konceptu koji predlažemo, samo se na elektronske medije dodatno primjenjuju pravila iz zakona o elktroonskim medijima. Takođe, predlažemo da medij koji je registrovan ima svojstvo pravnog lica (što proizvodi posljedice u pravnom prometu).

Primjedba/predlog/sugestija 6:

Član 10 Nacrta Zakona o medijima mijenja se glasi:

“Država Crna Gora, jedinica lokalne samouprave i pravno lice koje je u državnoj svojini ili koje se, u cjelini ili većinski, finansira iz javnih prihoda ne može biti osnivač medija, osim pod uslovima propisanim zakonima kojima se uređuje oblast elektronskih medija i javnih medijskih servisa.”

Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 6

Predlažemo da se iz ovog stava briše riječ „većinski“ jer omogućava pravnom licu u kojem država ima npr. 49% vlasništva da bude osnivač medija. Pravna lica u kojima je država prisutna kao vlasnik ne treba da budu osnivači medija.

Predloženim rješenjem se čini jasnijim ograničenje za osnivanje medija od strane državnih i lokalnih organa. Takođe, predlaže se brisanje svih drugih stavova iz ovog člana jer su obuhvaćeni u prethodnom amandmanu (na član 9).

Primjedba/predlog/sugestija 7:

Član 11 Nacrta Zakona o medijima mijenja se i glasi:

“Mediji se upisuju u evidenciju medija (u daljem tekstu: Evidencija) u roku od najviše 15 dana od dana registracije kod nadležnog organa.

Evidenciju vodi državni organ nadležan za oblast medija.

Prijavu za upis u Evidenciju podnosi osnivač ili ovlašćena osoba.

Nije dozvoljen rad medija koji nije upisan u Evidenciju.

Svako pravno i fizičko lice ima pravo uvida i pravo na izvod iz Evidencije.”

Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 7

U ovom predlogu propisuje se maksimalan rok u kojem medij treba da dostavi prijavu za upis u Evidenciju koju treba da vidi Ministarstvo kulture a ne Centralni registar privrednih subjekata. Kada se medij registruje kao NVO, kao preduzeće ili javni emiter, dostavlja prijavu Ministarstvu kulture koje je nadležno za primjenu ovog zakona. Na ovaj način Ministarstvo ima evidenciju i najbolje ostvaruje uvid u poštovanje propisa od strane medija.

Takođe, neophodno je jasno propisati da nije dozvoljen rad medija koji nije upisan u Evidenciju. Ukoliko je precizno propisana ova zabrana moguće je prekršajno kazniti odgovorno lice.

Primjedba/predlog/sugestija 8:

U članu 12 stavu 1 dodaje se nova tačka 9 koja glasi:

9) „vrsta medija (komercijalni, neprofitni, javni)“

Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 8

Ovim se predlogom vrši dopuna evidencije o medijima jer se uvažava činjenica da osim komercijalnih postoje i neprofitni i javni emiteri. Ovaj podatak je važan i kod dodjele sredstava za programe/projekte medija kako bi bila olakšana dodjela sredstava.

U članu 12 dodaje se novi stav 10 koji glasi:

“Podaci iz Evidencije koriste za potrebe nadzora nad djelovanjem medija u skladu sa zakonom.”

Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 8/2

Ovim predlogom se samo potvrđuje (vjerovatna) namjera državnog organa nadležnog za oblast medija i nadležnog za primjenu zakona, da koristi podatke u ostvarenju ove svoje funkcije.

Primjedba/predlog/sugestija 9:

Član 13 Nacrta Zakona o medijima mijenja se i glasi:

“Osnivač medija je dužan da obavijesti organ nadležan za Evidenciju medija o prestanku rada medija radi brisanja iz Evidencije.”

Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 9

Ovim se usaglašava koncept koji predlažemo u kojem Ministarstvo kulture vodi Evidenciju medija a ne Centralni registar privrednih subjekata.

Primjedba/predlog/sugestija 10:

Član 16 Nacrta Zakona o medijima mijenja se i glasi:

Medijska samoregulacija podrazumijeva dobrovoljnost medija u poštovanju i primjeni profesionalnih i etičkih standarda u skladu sa Kodeksom novinara i drugim zakonskim, podzakonskim i opštim akatima kojima se uređuju profesionalni standardi.

Mediji mogu formirati kolektivno eksterno samoregulatorno tijelo ili svaki medij može formirati interno samoregulatorno tijelo (Ombudsman).

Samoregulatorna tijela kroz monitoring i donošenje odluka po žalbama prate poštovanje Kodeksa novinara Crne Gore i druge zakonske, podzakonske i opšte akate kojima se uređuju profesionalni standardi.

Mediji koji su članovi samoregulatornih tijela i osnivači ombudsmana finansiraju rad tih tijela odnosno ombudsmana.

Samoregulatorna tijela mogu biti finansirana i iz drugih izvora, pod uslovom da to ne utiče na njihovu nezavisnost.

Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 10

U ovom članu izvršene su neophodne dopune kojima se precizira uloga samoregulatornih tijela i ombudsmana. Takođe, vrši se proširenje akata kojima se regulišu profesionalni standardi kako bi se obuhvatile sve specifičnosti medija. Samoregulacija treba da počiva na Kodeksu novinara ali ovaj dokument ne obuhvata sve situacije mogućeg kršenja profesionalnih standarda u elektronskim medijima. Na osnovu Zakona o elektronskim medijima postoji pravilnik koji uređuje poštovanje profesionalnih standarda u elektronskim medijima i bez obzira na buduća rješenja u tom zakonu (da li će samo manji dio ovog pravilnika biti zadržan a veći dio povjeren samoregulaciji) ne može se zanemariti činjenica nedostataka samog Kodeksa. Takođe, javni servis RTCG u svojoj samoregulaciji primjenjuje dokument “Programski principi i profesionalni standardi” koji prepoznaje situacije kršenja standarda imanentne

elektronskom mediju. Naš predlog zato preporučuju da se otavi mogućnost (a i obaveza u pojedinim slučajevima) medijima da osim Kodeksa primjenjuju i zakonska akta kao I sopstvene kate ukoliko se njima dodatno preciziraju pojedini standardi.

Dopunama u ovom članu se precizira da finansiranje rada ombudsmana ili samoregulatornog (eksternog) tijela finansiraju sami mediji koji su osnivači ombudsmana ili članovi samoeregulatornog tijela.

Primjedba/predlog/sugestija 11:

U članu 21 stav 2 se mijenja i glasi:

“Država može u cilju ostvarivanja Ustavom i zakonom zajamčenih prava da iz budžeta obezbijedi dio finansijskih sredstava za:

- programske, nekomercijalne sadržaje od javnog interesa na jezicima manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica i
- programske sadržaje od javnog interesa u neprofitnim medijima zajednice.”

Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 11

Predlaže se da se iz ovog stava u Nacrtu Zakona zapravo izbriše riječ „izuzetno“ jer to upućuje na mogućnost uređenja posebne procedure za davanje podrške za osvrtaivanje prava manjinskih naroda i za rad neprofitnih medija. Sva davanja za ovu namjenu treba da budu uređena u skladu sa istim principima i po istoj proceduri.

Primjedba/predlog/sugestija 12:

Član 22 mijenja se i glasi:

“Fond za podsticanje pluralizma i raznovrsnosti medija (u daljnjem tekstu: Fond) se finansira sa najmanje 0,1% BDP (bruto domaćeg proizvoda), čiju procjenu utvrđuje Vlada usvajanjem smjernica makroekonomske i fiskalne politike.

Raspodjelu sredstava iz stava 1 ovog člana vrši:

- Savjet Agencije za elektronske medije 50% sredstava, koja se usmjeravaju u podfond za elektronske komercijalne i neprofitne medije,
- Nezavisna komisija, koju formira državni organ nadležan za medije, 50% sredstava, koja se usmjeravaju u podfond za dnevne, nedeljne i štampane i online komercijalne i neprofitne medije.

Najmanje 5% sredstava iz stava 1 ovog člana usmjerava se za finansiranje neprofitnih štampanih i elektronskih medija.

Sredstva namijenjena podfondovima iz stava 2 ovog člana uplaćuju se na posebne žiro-račune organa zaduženih za njihovu raspodjelu i pripadaju:

- 95% podfondovima;
- 5% organu zaduženom za raspodjelu.”

Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 12

Predloženim izmjenama se povećava iznos sredstava na približno 3,6 miliona eura. Predlaže se da se sredstva usmjeravaju u jednakom iznosu za elektronske i štampane medije. Takođe, predlaže se da se za neprofitne štampane i elektronske medije izdvoji po najmanje 5% ukupnih sredstava iz dva podfonda.

Predloženo je brisanje posljednjeg stava iz Nacrta koji se odnosi na promociju samoregulacije sa 10% ukupnih sredstava. Nije jasno ko bi realizovao promociju samoregulacije a i nejasno je zašto bi se sredstva namijenjena medijima usmjeravala za druge namjene. Samoregulacija treba da počiva na spremnosti medija da finansiraju ovaj proces.

Primjedba/predlog/sugestija 13:

Član 23 Nacrta Zakona se mijenja i glasi:

“Sredstva iz Fonda mogu se koristiti za podsticanje medijskog pluralizma, a posebno za proizvodnju i objavljivanje sadržaja koji su značajni za:

- 1) Borbu protiv korupcije i organizovanog kriminala
- 2) Vladavina prava
- 3) Sloboda izražavanja i medijske slobode
- 4) Promociju kulturne raznolikosti i očuvanje tradicije;
- 5) Razvoj civilnog društva i volonterizma;
- 6) Nacionalne manjine u Crnoj Gori;
- 7) Nauku, umjetnost i obrazovanje;
- 8) Djecu i mlade;
- 9) Zaštitu okoline i održivi razvoj;
- 10) Zdravlje, zdravstvenu kulturu i zdrave stilove života;
- 11) Zaštitu prava i dostojanstva manjina i borbu protiv diskriminacije, stereotipa i predrasuda;
- 12) Društvenu integraciju ranjivih kategorija društva (osobe sa invaliditetom, osobe sa intelektualnim poteškoćama, osobe oštećenog vida, nezaposlene osobe, osobe treće životne dobi, samohrani roditelji, žrtve porodičnog nasilja, zavisnici o drogama i dr.);
- 13) Evropske integracije Crne Gore;
- 14) Zaštitu potrošača;
- 15) Borbu protiv bolesti zavisnosti;
- 16) Medijsku pismenost;
- 17) Aktuelne društvene, političke i ekonomske teme.

Tijela zadužena za raspodjelu sredstava na godišnjem nivou utvrđuju prioritete oblasti za finansiranje medijskih sadržaja na osnovu izvještaja Evropske komisije, međunarodnih organizacija i politika državnih organa.

Odluka o prioritetskim oblastima za finansiranje medijskih sadržaja iz stava 2 ovog člana mora sadržati obrazloženje.

Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 13

Potrebno je precizirati prioritete u odlukama tijela koja vrše raspodjelu jer suma novca koja je na raspolaganju nije dovoljna da se finansiraju sve prepoznate oblasti od javnog interesa. Ovaj Fond treba da doprinese informisanju javnosti o najvećim problemima u zajednici a ti problemi su prepoznati u izvještaju Evropske komisije i međunarodnih organizacija.

Primjedba/predlog/sugestija 14:

Član 24 Nacrta Zakona o medijima mijenja se i glasi:

“Raspodjela sredstava iz Fonda vrši se po pravilu jednom godišnje, na osnovu javnog konkursa, u skladu sa posebnim aktom koje donosi državni organ nadležan za oblast medija za svaki od podfondova iz člana 22 ovog zakona.

Savjet Agencije za elektronske medije i Nezavisna Komisija iz člana 22 ovog zakona donose odluke o dodjeli sredstava na osnovu predloga rang liste koju sačinjavaju samostalni procjenjivači predloga projekata.

Savjet Agencije za elektronske medije i Nezavisna Komisija iz stava 2 ovog člana nadležni su za:

- analizu potreba i utvrđivanje prioritenih oblasti za finansiranje
- raspisivanje javnog konkursa za dodjelu sredstava
- pripremu konkursa za izbor samostalnih procjenjivača prijedloga projekata
- odabir samostalnih procjenjivača prijedloga projekata
- pregled i ocjenu validnosti predate dokumentacije na konkursu
- pripremu ugovora sa medijima čiju su projekti odobreni
- pripremu odluke o raspodjeli sredstava
- praćenje realizacije odobrenih projekata
- pripremu konkursa za izbor organizacije koja procjenjuje uspješnost realizovanih projekata
- pripremu izvještaja o realizaciji dodijeljenih sredstava.

Osnovni kriterijumi za odlučivanje na javnom konkursu u odnosu na sadržaje komercijalnih medija uključuju:

- dostupnost proizvedenog sadržaja kao njegov stvarni efekat (tiraž, gledanost, posjećenost),
- socijalno-ekonomski aspekti rada medija (broj zaposlenih, iznos plaćenih poreza i doprinosa).

Samostalni procjenjivači prijedloga projekata iz stava 2 ovog člana su lica koja nisu zaposlena u Agenciji i koja se biraju putem javnog konkursa na osnovu iskustva u izradi i realizaciji projekata i radu medija.

Samostalni procjenjivači vrše sledeće poslove:

- ocjenjivanje prijedloga projekata
- popunjavanje liste za procjenu prijedloga projekta i programa
- dostavljanje rang- liste prijedloga projekata koje treba podržati nadležnom tijelu.

Samostalni procjenjivač ne može biti lice koje je angažovano (ugovorom o radu, ugovorom o djelu, volonter) u radu medija iz Crne Gore najmanje dvije godine prije objavljivanja konkursa; koje je član organa upravljanja u mediju iz Crne Gore; koje je državni/lokalni službenik odnosno namještenik, poslanik ili odbornik.

Način izbora nezavisnih procjenjivača, dopunski kriterijumi za ocjenjivanje predloženih projekata, način bodovanja kao i druga pitanja u vezi sa postupkom raspodjele sredstava uređuju se detaljnije aktom iz stava 1 ovog člana.

Sredstva iz Fonda ne mogu se dodjeljivati za sadržaje za koje je obezbijedeno potpuno pokrivanje troškova iz donacija, sponzorstava ili grantova od strane domaćih i stranih institucija.

Na konkurs iz stava 1 ovog člana se može prijaviti:

Komercijalni i neprofitni štampari, elektronski ili online medij koji ispunjava sljedeće uslove:

- 1) osnivač medija je upisan u evidenciju medija;
- 2) medij je upisan u evidenciju medija najmanje dvije godine prije raspisivanja javnog konkursa;

- 3) osnivač medija je dostavio i objavio podatke o vlasničkoj strukturi na kraju godine koja prethodi godini u kojoj se raspisuje konkurs, saglasno članu 19 ovog zakona;
- 4) osnivač medija je objavio podatke o učešću finansiranja iz Budžeta Crne Gore ili budžeta jedinica lokalne samouprave, odnosno od pravnih lica koja su u državnoj svojini ili koja se, u cjelini ili većinski, finansiraju iz javnih prihoda (oglašavanje, grantovi, krediti, subvencije i dr.) u strukturi prihoda u godini koja prethodi godini u kojoj se raspisuje konkurs, saglasno članu 19 ovog zakona;
- 5) osnivač medija objavljuje podatke o licima koja imaju stvarnu uredničku kontrolu;
- 6) do roka za podnošenja prijava na javni konkurs izmirio je dospjele finansijske obaveze po osnovu poreza, doprinosa za socijalno osiguranje i naknada za emitovanje radijskog ili televizijskog programa;
- 7) nad njim nije otvoren postupak stečaja ili likvidacije;
- 8) nije mu blokiran račun u postupku prinudne naplate;
- 9) nije mu privremeno oduzeto odobrenje za emitovanje
- 10) nije nenamjenski koristio ranije dodjeljena sredstva iz Fonda;
- 11) nije tokom prethodne kalendarske godine imao više od četiri usvojene žalbe ili prigovora od strane nadležnog samoregulatornog tijela, ombudsmana ili nadležnog regulatornog organa
- 12) da najmanje 30% ukupnog programskog sadržaja čine lokalni sadržaji sa teritorije Crne Gore
- 13) da je uspostavio interno ili je član eksternog samoregulatornog tijela.

Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 14

Sam proces postupka dodjele sredstva kao i konačnu odluku o dodjeli sredstava iz Fonda donosi Savjet Agencije za elektronske medije i Nezavisna komisija koju formira Ministarstvo kulture. Ocjenu predloga projekata i rang-listu onih medija čije sadržaje treba podržati, vrše samostalni procjenivači koji nisu u sukobu interesa. Potrebno je proces učiniti što više objektivnim i smanjiti prostor za žalbe i optužbe koje prate uglavnom sve postupke raspodjele sredstava u Crnoj Gori. Ova procedura je iskustvo Evropske komisije i može smanjiti na najmanju mjeru uticaje različitih zainteresovanih strana na postupak dodjele sredstava. Postupak treba da bude po uzoru na postupak dodjele sredstava nevladinim organizacijama u kojem učestvuju samostalni procjenjivači. Takođe, dodata su dva uslova: da medij nije imao više od 4 profesionalne greške koje su usvojene od samoregulatornog tijela, ombudsmana ili nadležnog organa čime se podstiče profesionalizam u medijima i da medij u svojim sadržajima ima najmanje 30% tema koje se odnose na teritoriju Crne Gore kako bi se prednost dala onim medijima koji zaista doprinose medijskom pluralizmu u Crnoj Gori.

Predloženo je ovom amandmanom brisanje internih i eksternih samoregulatornih tjela kao korisnika ovih sredstava jer samoregulacija treba da bude finansirana od strane samih medija a ne iz ovakvog fonda.

Primjedba/predlog/sugestija 15:

Član 25 Nacrta Zakona o medjima mijenja se i glasi:

„Organi zaduženi za raspodjelu sredstava iz Fonda dužni su da:

- 1) sredstva dodjeljuju za jasno utvrđenu namjenu, bez diskriminacije i na osnovu unaprijed definisanih, jasnih, objektivnih i transparentnih kriterijuma i metodologije bodovanja,
- 2) izvještaj o raspodjeli sredstava objave na svojoj internet stranici u roku od 15 dana od dana donošenja odluke raspodjele sredstava,

Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 15

Ovom predlogom se predviđa brisanje tački 1 i 4. Tačka 1 se briše jer se pitanje akta na osnovu kog se vrši raspodjela sredstava iz Fonda uređuje kroz član 24 (odnosno amandman 14). Brisanjem tačke 4 ukida se u postupku raspodjele sredstava iz Fonda za podsticanje pluralizma i raznovrsnosti medija, privilegovanje medija koji su članovi eksternih mehanizama samoregulacije i samoregulatornim tijelima koje podržava veći broj osnivača medija. Bez jasnih pravila u uspostavljanju eksternih samoregulatornih tijela nema opravdanja da se mediji tjeraju u samoregulatorna tijela da bi na taj način osigurali dodatne bodove u konkurisanju za sredstva iz pomenutog Fonda. Sasvim je dovoljno i opravdano rješenje kojim se uslovljava podrška mediju iz Fonda ako ima uspostavljeno tijelo ombudsmana ili samoregulatorno tijelo. Treba imati na umu da veći broj medija u okviru eksternog samoregulatornog tijela ne znači po automatizmu i veći kvalitet samoregulacije tako da je ova norma potpuni višak.

Primjedba/predlog/sugestija 16:

Član 28 Nacrta Zakona o medijima mijenja se i glasi:

„Za štetu učinjenu u smislu člana 27 ovog zakona osnivač i glavni urednik odgovaraju solidarno, u skladu sa zakonom kojim se uređuju obligacioni odnosi.”

Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 16

Nije opravdano da za štetu odgovaraju urednici i novinari jer je upravo glavni urednik ima odgovornost da kontroliše kvalitet sadržaja u medijima. Takođe, ovim zakonom se ne mogu propisivati procesne radnje u parničnom postupku pa smo i predložili da se stav 2 iz Nacrta Zakona briše.

Primjedba/predlog/sugestija 17:

Član 29 Nacrta Zakona o medijima mijenja se i glasi:

“Medij ima glavnog urednika.

Za glavnog urednika medija može biti imenovano lice koje ispunjava uslove propisane statutom ili drugim opštim aktom medija.

Glavnog urednika iz stava 1 ovog člana imenuje i razrješava osnivač medija, odnosno ovlašćeno lice u mediju, u skladu sa statutom ili drugim opštim aktom medija.

Posebnom aktom medija se uređuju pitanja učešća novinara u postupku imenovanja i razrješenja glavnog urednika, slobode rada i prava i odgovornosti novinara, te uslovi i postupak po kojem glavni urednik i urednici imaju pravo na ostavku uz pravičnu otpremninu u slučajevima takve promjene u vlasničkoj ili upravljačkoj strukturi medija koja dovodi do bitne promjene u programskoj osnovi ili programskom sadržaju tog medija (klauzula savjesti).

Akt iz stava 4 ovog člana donosi se uz prethodnu suglasnost većine ukupnog broja novinara medija u roku od 90 dana od dana osnivanja medija i upisa u Evidenciju.

Osnivač, odnosno ovlašćeno lice mediju je dužan da odluku iz stava 4 ovog člana dostavi državnom organu zaduženom za Evidenciju u roku od 120 dana od dana osnivanja medija i upisa u Evidenciju.

Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 17

Dopunom člana vrši se povećanje stepena zaštite prava urednika u medijima kojima treba omogućiti da uslijed promjene uređivačke politike, napuste medij uz adekvatnu otpremninu. Ovo rješenje je preuzeto iz Zakona o medijima iz Republike Hrvatske. Takođe, uvođenjem obaveznog akta kojeg osnivač, odnosno ovlašćeno lice, medija donosi, riješiće se na cjelovit način pitanja položaja novinara, dati mogućnost da na primjeren način učestvuju u postupku izbora glavnog urednika u medijima.

Primjedba/predlog/sugestija 18:

Član 30 Nacrta Zakona o medijima mijenja se i glasi:

“Statutiom meija uređuje se unutrašnja organizacija.”

Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 18

Pitanja unutrašnje organizacije redakcije medija je stvar internih akata, a ne zakona.

Primjedba/predlog/sugestija 19:

U nacrtu Zakona o medijima članovi 31, 32 i 33 se brišu.

Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 19

Definicija pojma novinar koja je u Nacrtu Zakona o medijima odgovara donekle novinaru koji radi za tradicionalne medije, ali ne i za nove, internet medije. Ponuđenom definicijom nijesu obuhvaćene sve radnje koje se mogu podvesti pod pojam novinarstvo, koje jeste profesija, ali takođe i “socijalna funkcija”, a zadatak novinara je ne samo da daju prikaz stvarnosti, već da je “otkrivaju na najširi, najdublji i najrelevantniji mogući način”. Pošto je teško naći definiciju novinarstva koja će odraziti suštinu i koja će “preživjeti okolnosti koje se mijenjaju”, onda je jednako teško definisati i novinara, posebno u zakonu, pa je najbolje to uopšte ne činiti. Definisanje pojma novinar ima opravdanje u sklopu prava na posebnu zaštitu kao osobe koja se bavi poslovima informisanja od javnog interesa ili u sklopu prava na zaštitu izvora, ali bi tako što konsekventno vodilo do zahtjeva za licenciranjem, što nije bilo prihvatljivo u demokratskim društvima ni u doba tradicionalnih medija, a posebno ne danas.

Pošto nije potrebno definisati pojam novinar, onda nema potrebe da se zakonom definišu razlike između novinara i autora koji to nijesu, kako je to navedeno u članu 33.

Primjedba/predlog/sugestija 20:

U članu 36 Nacrta Zakona o medijima dodaje se novi stav 3 koji glasi:

“Elektronska publikacija je dužna je da na jasan način učini dostupnim pravila za objavljivanje komentare trećih lica.“

Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 20

Neophodno je jasno propisati obavezu objavljivanja pravila komentarisanja kako bi oni koji žele objaviti komentare unaprijed znali što je dopušteno a što nije.

Primjedba/predlog/sugestija 21:

Član 40 nacrta Zakona o medijima mijenja se i glasi:

“Novinar ili mediji nijesu odgovorni ukoliko u svom radu pribave ili objave informaciju koja predstavlja državnu, vojnu, službenu ili poslovnu tajnu, ako postoji opravdani interes javnosti da bude upoznata.

Novinar i druga lica koja se, u toku prikupljanja, uredničke obrade ili objavljivanja programskog sadržaja, upoznaju sa informacijama koje bi mogle da ukažu na identitet izvora nijesu dužni zakonodavnoj, sudskoj ili izvršnoj vlasti ili bilo kom drugom fizičkom ili pravnom licu otkriti izvor informacije koji želi ostati nepoznat.”

Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 21

Ovaj predlog usmjeren je na povećanje zaštite novinara/ki i njihovih izvora. Rješenje iz važećeg Zakona o medijima je bolje od onog koje se našlo u Nacrtu Zakona. Ukoliko bi se zdržalarješnje iz Nacrta Zakona, povećao bi se prostor za smanjenje slobode novinara/ki.

Primjedba/predlog/sugestija 22:

Član 42 nacrta Zakona o medijima mijenja se i glasi:

“Novinar je dužan da prije objavljivanja informacije o određenom događaju, pojavi ili ličnosti, s pažnjom primjerenom okolnostima, provjeri njeno porijeklo, istinitost i potpunost.

Novinar i odgovorni urednik prije objavljivanja postupaju s dužnom profesionalnom pažnjom, ako:

- nastoje da onome na koga se odnosi informacija blagovremeno pruže priliku da se izjasni, osim u slučaju opravdanog razloga za hitno objavljivanje;
- prije objavljivanja informacije iz privatnog života bez pristanka osobe na koju se informacija odnosi, provjeravaju da li za to postoji opravdan razlog
- tuđe informacije i mišljenja prenesu i objave vjerodostojno, a ako su informacija ili mišljenje prenijeti iz drugog medija, uz navođenje medija iz kojeg su prenijeti;
- prije objavljivanja mišljenja koje vrijeđa čast ili ugled osobe, provjere da li je mišljenje izraženo o temi o kojoj postoji opravdani interes javnosti da bude upoznata i da li za njega postoji neka činjenična osnova

Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 22

U Nacrtu Zakona je veoma neprecizno definisano značenje „dužne novinarske pažnje“. Predloženi izmjenama se daje doprinos jasnoći ovog pojma. Predlog rješenje je preuzet od Akcije za ljudska prava koji je pripremljen 2015. godine. Nesprovođenje radnji opisanih u ovom članu stavlja jasnu odgovornost na teret novinara i urednika.

Primjedba/predlog/sugestija 23:

U članu 44 Nacrta Zakona o medijima briše se stav 4.

Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 23

Predlaže se brisanje stava 4 koji glasi:

„Sud će takođe uzeti u obzir, imajući u vidu sve okolnosti slučaja, da li se oštećeni obratio medijskom regulatornom ili samoregulatornom tijelu i sa kakvim ishodom.,,

Obraćanje regulatornom ili samoregulatornom tijelu i ishod postupka ne mogu i ne treba da imaju uticaj u odlučivanju suda. Pojedina samoregulatorna tijela su u svojoj praksi donosila odluke suprotne profesionalnim standardima u vezi sa prigovorima građana pa bi vezivanje suda za takve odluke bilo pogrešno.

Primjedba/predlog/sugestija 24:

U članu 45 Nacrta Zakona o medijima briše se stav 5.

Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 24

Predlaže se brisanje stave 5 koji glasi:

“Građani koji se upuste u javnu raspravu dužni su da ispolje veću toleranciju prema kritici u vezi stavova koje zastupaju.”

Nije jasno što znači „veća tolerancija“ koju građni treba da istrpe. Samim činom javnog reagovanja na neku situaciju građanin ne postaje javna ličnost koje treba da budu spremna na veću izloženost kritici.

Primjedba/predlog/sugestija 25:

Član 48 mijenja se i glasi:

“Zabranjeno je objavljivanje informacija u medijima kojima se izražavaju ideje, tvrdnje i mišljenja koja izazivaju, šire, podstiču ili pravdaju diskriminaciju, mržnju ili nasilje protiv lica ili grupe lica zbog njihovog ličnog svojstva, političkog, vjerskog i drugog uvjerenja, ksenofobiju, rasnu mržnju, antisemitizam ili ostale oblike mržnje zasnovane na netoleranciji, uključujući i netoleranciju izraženu u formi nacionalizma, diskriminacije i neprijateljstva protiv manjina.”

Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 25

Izvršena je manja dopuna u definisanju govora mržnje uvođenjem jasnih odrednica da govor mržnje predstavlja i saopštavanje informacija, tvrdnji i stavova u vezi sa pojedincima ili grupi lica na osnovu njihovog političkog, vjerskog i drugog uvjerenja.

Primjedba/predlog/sugestija 26:

U članu 52 dodaju se novi stavovi 5, 6 i 7 koji glase:

„Zabranjeno je skrivenio reklamiranje.

Svi sadržaji koji imaju za cilj reklamiranje proizvoda i usluga moraju biti jasno označeni kao takvi.

Ministarstvo nadležno za oblast medija vrši kontrolu primjene stava 2 ovog člana u oblasti štampanih medija dok u oblasti elektronskih medija kontrolu vrši agencija nadležna za rad elektronskih medija.“

Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 26

Neophodno je precizirati zabranu skrivenog reklamiranja kao i nadzora nad skrivenim reklamiranjem koje ako ne bude sankcionisano može proizvesti ozbiljne poremećaje na tržištu.

Primjedba/predlog/sugestija 27:

U člana 68 Nacrta Zakona o medijima, u stavu 1 mijenja se tačka 1 i glasi:

- 1) se ispravka ili odgovor ne odnose na programski sadržaj zbog kojeg se zahtijeva njihovo objavljivanje ili ne sadrže podatke u vezi sa navodima iznesenim u programskom sadržaju;”

Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 27

Predloženim rješenjem se zadržava formulacija iz sadašnjeg Zakona koja je preciznije u odnosu na onu koja se nalazi u Nacrtu. Ovim se na jasan način daje mogućnost uredniku da ne objavi odgovor ili ispravku ako strana koja traži ispravku nije ponudila podatke u vezi sa navodima iz programskog sadržaja.

Primjedba/predlog/sugestija 28:

Član 74 Nacrta akona mijenja se i glasi:

“Predstavnik inostranog medija (urednik, novinar, foto-reporter, snimatelj i drugi saradnici) i dopisništvo inostranog medija, imaju u obavljanju svoje djelatnosti ista prava i dužnosti kao i domaći urednik, novinar i ostali saradnici.

Predstavnik inostranog medija i dopisništvo inostranog medija upisuju se u evidenciju inostranih predstavnika i dopisništava, koju vodi ministarstvo nadležno za medije, na osnovu čega im se izdaje akreditacija.

Ministarstvo nadležno za medije bliže uređuje način vođenja i upisa u evidenciju i izdavanje akreditacije iz stava 2. ovog člana.”

Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 28

Ovaj predlog je u vezi sa preporukama Savjeta Evrope i njihovim komentarima na nacrt Zakona o medjima. Regulacija inostrane informativne djelatnosti i njeno dodjeljivanje Ministarstvu spoljnih poslova jeste nepotrebna, previše detaljna i potencijalno štetna, i u smislu osnovnog koncepta organizacije inostranog izvještavanja, i u smislu standarda slobode izražavanja. Opravdan razlog za regulaciju može se naći isključivo u zaštiti ostvarivanja prava koja se tiču profesionalnog rada inostranih dopisnika i izaslanika. Slično je i kada se radi o regulaciji distribucije medija, što ne pripada praksama demokratskih društava baziranih na vrijednostima slobode izražavanja i ne ispunjava standarde Savjeta Evrope. Preporučuje se da se ovaj odjeljak detaljno revidira ili u potpunosti zaboravi. Ovaj predlog baziran je na konceptu da Ministarstvo kulture vodi Evidenciju medija pa je prirodno i da vodi evidenciju predstavnika inostranih medija i dopisništava inostranih medija.

Primjedba/predlog/sugestija 29:

U članu 75 stav 1 dodaje se nove tačke 7 i 8 koje glase:

“7) u roku od sedam dana ne dostave informacije na zahtjev medija.

8) nije izvršilo upis medija u Evidenciju u skladu sa članom 12 ovog zakona.”

Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 29

Ovaj predlog je usmjeren na uvođenje sankcija za situacije koje smo predvidjeli u našem amandmanu 2 a koji se odnosi na dopunu člana 6 Nacrta Zakona o medjima u dijelu preciziranja obaveze državnih i lokalnih institucija da obavezno (u predviđenim rokovima) dostavljaju odgovore medijima. Uvođenjem prekršajne sankcije se daje puni smisao odredbi i obavezi organa da dostavljaju informacije medijima.

Primjedba/predlog/sugestija 30:

U članu 77 stav 1 u tačkama 1 i 3 riječi „Centralnom registru privrednih subjekata“ zaminuju se riječima “državnom organu nadležnom za oblast medija”

Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 30

Ovim predlogom se usaglašavaju kaznene odredbe sa našim konceptom u kojem Ministarstvo kulture vodi Evidenciju medija.

Primjedba/predlog/sugestija 31:

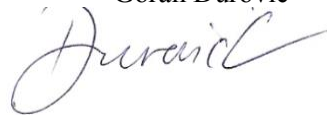
Član 79 Nacrta Zakona o medijima mijenja se i glasi:

„Nadzor nad primjenom ovog zakona vrši ministarstvo zaduženo za oblast medija.“

Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 31

Umjesto ministarstva vanjskih poslova i Centralnog registra privrednih subjekata, potrebno je propisati da Ministarstvo kulture ima jasnu nadležnost da vrši nadzor nad primjenom zakona. Zakon propisuje čitav niz obaveza za osnivače medija i same medije kao i prekršajne sankcije za one koji se ne pridržavaju zakonskih obaveza. Ukoliko se ne ustanovi organ koji nadzire primjenu ovog propisa ne može se očekivati red na tržištu medija i u sferi javnog informisanja kao oblasti od ključnog javnog interesa.

U ime podnosioca
Goran Đurović

Potpis podnosioca primjedbi, predloga i sugestija